

Навчально-стратегічна, професійно-орієнтована, мовленнєва компетенції пов'язані між собою і їх формування відбувається в комплексі, тому ми не можемо чітко розподілити завдання у відповідності до якоїсь однієї компетенції. Вирішення всіх вище перерахованих завдань допоможе досягненню поставлених цілей.

Список використаних джерел:

1. Барышников Н.В. Методика обучения иностранным языкам в школе / Н.В. Барышников. – М.: Просвещение, 2003. – 159 с.
2. Бориско Н.Ф. Концепция учебно-методического комплекса для практической Языковой подготовки учителей немецкого языка (на материале интенсивного обучения): монография / Н.Ф. Бориско. – К.: Изд. центр КГЛУ, 1999. – 268 с.
3. Денисова Л.Г., Соловцова Є.И. Второй иностранный язык в средней школе / Л.Г. Денисова, Є.И. Соловцова– 1995. – № 3 – С. 11-15.
4. Лapidус Б.А. Обучение второму иностранному языку как специальности. Учеб. Пособие. – М.: Высшая школа, 1980. – 179 с.
5. Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten der Universitäten und pädagogischen Hochschulen. – К.: Ленвіт, 2004. – 256 с.

Мекшун А.Д.

старший викладач,

Чернігівський національний технологічний університет

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ НА ШЛЯХУ ПРАВОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Зміна парадигми вітчизняної вищої освіти визначила нові погляди і підходи на професійну підготовку кадрів. Колишні напрямки вищої освіти орієнтувалися на знання та вміння, виховання студентів здійснювалося в руслі традиційних суспільних цінностей та ідеалів. Вища освіта сьогодні в якості пріоритетних характеристик виділяє компетентність, ерудицію, індивідуальну творчість, самостійний пошук знань і потребу їх вдосконалення, високу культуру особистості.

Формування готовності студентів до майбутньої праці у соціальній сфері є складним процесом, обумовленим взаємодією всіх складових професійної підготовки у вищій школі. Тому важливим є вивчення існуючого у професійній освіті педагогічного досвіду з формування

готовності майбутніх соціальних працівників до здійснення правової діяльності. На жаль, результати проведених на сьогодні педагогічних досліджень з правової підготовки молоді свідчать про обмежений досвід підготовки майбутніх соціальних працівників до правової діяльності в аудиторній роботі.

Мета дослідження: визначити основні проблеми та фактори соціальної освіти, які впливають на формування правової компетентності студентів – майбутніх соціальних працівників.

У вітчизняній соціальній освіті професійна підготовка студентів регулюється Законами України «Про освіту (2006)» та «Про вищу освіту (2014)»; її основоположні цілі, теоретичні, методологічні, організаційні засади та перспективи розвитку й удосконалення відображено у Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття) (1993), Національній доктрині розвитку освіти (2002), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013 р.), Концепції розвитку національної інноваційної системи (2009). Вища соціальна освіта є безперервним процесом, який поєднує спеціалізоване теоретичне навчання з науковою та практичною діяльністю майбутніх фахівців у галузі соціально-правового забезпечення суспільства [2; 3].

Наразі, підготовка студентів за спеціальністю «Соціальна робота» здійснюється за державними стандартами вищої освіти. У практиці світової соціальної освіти діють сформовані загальні стандарти соціальних професій (правила поведінки та етики соціальних працівників) і стандарти підготовки молодшого спеціаліста, бакалавра і магістра соціальної роботи. Стосовно вітчизняних галузевих стандартів соціальної освіти, то на сьогодні вони тільки розробляються та впроваджуються в процес підготовки фахівців-соціальних працівників.

Як зазначає А. Капська, при підготовці соціальних працівників у вищих навчальних закладах навчальні плани перевантажені вивченням дисциплін, які не мають змістовного соціального сенсу, недостатня забезпеченість курсами, спрямованими на оволодіння майбутніми соціальними працівниками практичними навичками професії. У навчальних планах не приділяється також достатньо уваги важливим у повсякденній праці, проте не пов'язаним із безпосереднім застосуванням норм права, не враховуються практичні потреби у підготовці спеціалістів за конкретними напрямками практичної роботи [4, с. 14].

Специфікою підготовки фахівця соціальної сфери має стати збільшення годин на проведення лабораторних занять в польових умовах (соціальні служби різного типу, неурядові організації, притулки,

дружні клініки для молоді тощо). Ключовим компонентом у підготовці фахівця повинна стати професійно-орієнтована практика, оскільки вона визначає ті загальні та конкретні завдання, практичні вміння та навички, якими має оволодіти висококваліфікований працівник соціальної сфери.

Характеризуючи роботу українських соціальних об'єднань у контексті правової допомоги, А.О. Галай, М.В. Дулеба, Я.В. Іваніщ, М.І. Пашковський, А.О. Поляков, В.Я. Тацій вказують на соціальні особливості їх функціонування. У вітчизняній мережі освіти громадянами студентських соціальних об'єднань є ті категорії населення, які вважаються проблемними і потребують соціального захисту та правової допомоги. Це – безробітні, люди, які працюють, але не отримують зарплати, діти, учнівська молодь і студенти, молоді пари, багатодітні або неповні сім'ї, люди із особливими потребами та інваліди, учасники війни, самотні пенсіонери, бездомні люди, біженці, шукачі притулку та інші громадяни, в яких немає достатньо коштів на оплату гонорару адвокату тощо. Так, за статистикою соціального об'єднання «Астра» Волинського державного університету, серед громадян, що зазвичай звертаються по соціальною допомогою, переважають: 40% – пенсіонери, 25% – малозабезпечені, 19% – інваліди, 8% – молодь і підприємці. При цьому 35% справ стосується цивільного права, 22% – житлового права, 11% – процесуальних питань, 11% – трудового права, по 6% – земельного і господарського права.

За один місяць кожне соціальне об'єднання приймає в середньому до 50-60 малозабезпечених громадян, що становить понад 500-600 чоловік на місяць і понад 10 000 громадян у рік у цілому по Україні. Виконуючи функції державного забезпечення безоплатної соціальної допомоги малозабезпеченим та вразливим групам населення, вітчизняні соціальні об'єднання майже на 90% фінансуються не державою, а благодійними донорськими структурами. Недостатня державна і фінансова підтримка вітчизняної практичної освіти значно знижує зацікавленість в її діяльності з боку викладачів та соціальних працівників-практиків, зводить до мінімуму можливості проведення навчальних семінарів, конференцій та тренінгів з обміну досвідом роботи, обмежує кількість студентів, які можуть пройти практичне навчання на базі об'єднання. За даними наукових досліджень із проблем практичної підготовки студентів-соціальних працівників тільки третина з них більш-менш постійно відвідують заняття в об'єднаннях упродовж всього терміну навчання у ВНЗ [1].

Окреслені негативні тенденції позначились і на правовій підготовці майбутніх соціальних працівників у системі практичної освіти. Так як соціальна діяльність вимагає попередньої підготовки студентів із різних галузей права, то ефективно її здійснювати спроможні тільки старшокурсники. Проте тільки окремі вітчизняні соціальні об'єднання практикують сьогодні цілеспрямовану і систематичну соціально-правову підготовку студентів. Якщо врахувати невисокий відсоток відвідування майбутніми соціальними працівниками практичних занять, то можна зробити висновок про недостатній рівень соціально-правової підготовки основної маси студентів під час навчання у ВНЗ.

Практична робота студентів у вітчизняних практичних об'єднаннях обмежується консультуванням населення з соціальних та соціально-правових питань, пошуком нормативних актів, складанням процесуальних документів, веденням нескладних справ за дорученням громадян в органах державної влади та місцевого самоврядування, проведенням роз'яснювальної роботи на підприємствах, в установах та організаціях.

Як бачимо, у практиці роботи вітчизняних та зарубіжних соціальних практичних об'єднань накопичено значний досвід соціально-правової підготовки студентів. На сьогодні у системі соціальної освіти науково обґрунтовано теоретичні та методологічні основи залучення студентів до соціально-правової діяльності. Зокрема, сформульовано принципи консультування громадян студентами; апробовано окремі методи навчання майбутніх соціальних працівників технікам та прийомам організації і проведення різнопланових професійних ситуацій; побудовано систему методик оформлення студентами основних соціально-правових документів, що використовуються у соціальній роботі.

Проте поряд із позитивними перевагами практичної форми правової підготовки майбутніх соціальних працівників необхідно вказати і на такі її недоліки.

По-перше, це неможливість охопити практичною підготовкою на базі об'єднань всіх студентів, що здобувають соціальний фах у ВНЗ. За звітними даними вітчизняних та зарубіжних соціальних практичних об'єднань, відсоток соціальних працівників доволі незначний порівняно з масою студентів соціальних спеціальностей.

По-друге, спостерігається перекис у бік технологічного аспекту правової підготовки соціальних працівників, недостатньо уваги приділяється соціально-психологічному аспекту в технологіях соціальної діяльності. Практика роботи свідчить про необхідність

урахування соціопсихологічних особливостей різних категорій громадян у процесі ведення соціальної роботи.

По-третє, у технологічній підготовці соціальних працівників фрагментарно використовуються методики практичної реалізації правових аспектів, поза увагою лишилися методики попередньої підготовки до даного виду діяльності із вимогами їх моделювання і прогнозування. Тому у практиці роботи соціальних практичних об'єднань спостерігається високий відсоток допущених студентами технологічних і соціальних помилок.

По-четверте, у процесі практичного навчання мало застосовується методик морального виховання студентів-соціальних працівників. Однієї теми з етики практичної роботи явно недостатньо для формування моральних якостей майбутніх соціальних працівників.

Список використаних джерел:

1. Бабанский Ю.К. Оптимизация процесса обучения. Общедидактический аспект. – М., 1983. – 286 с.
2. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття): затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896 // Вища освіта в Україні: Норм.-правове регулювання. – К., 2003. – С. 52-93.
3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII // Голос України» за 06.08.2014 р. № 148 (5898).
4. Капська А.Й. Деякі аспекти професійної підготовки соціальних педагогів і соціальних працівників / А.Й. Капська // Вісник Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка. Серія: Педагогічні науки. – 2010. – № 15. – С. 12-16.

Орел-Халік Ю.В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Запорізький державний медичний університет*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

Професійна культура стає однією з найважливіших проблем у підготовці майбутніх фахівців. Реалії сьогодення свідчать, що під час надання допомоги хворій людині лікувально-терапевтичний ефект мають не тільки медичні процедури, а й спілкування з пацієнтами. Тому фахова підготовка майбутніх медиків має забезпечувати не тільки